

VODIČ KROZ KOMUNALNE USLUGE OPĆINE GRAČANICA

Kome je namijenjen ovaj Vodič?

Vodič koji je pred Vama namijenjen je građanima, korisnicima javnih usluga iz oblasti komunalnih djelatnosti kao informator o načinu pružanja usluga.

U prvom dijelu Vodiča predstavljene su komunalne usluge, njihova podjela, mjesto i uloga opštinskih vlasti u pružanju komunalnih usluga, kao i način prikupljanja finansijskih sredstava za njihovo redovno obavljanje.

U drugom dijelu Vodiča akcentat je stavljen na četiri javne usluge iz oblasti komunalnih djelatnosti sa kojima se građani najčešće susreću a to su:

1. Usluga vodosnabdijevanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda,
2. Sakupljanje i odvoz smeća iz stambenih prostora,
3. Izgradnja i održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima,
4. Upravljanje javnom rasvjetom.

Šta su komunalne usluge?

Komunalnim uslugama smatra se pružanje usluga, proizvodnja i isporuka proizvoda kojima se zadovoljavaju svakodnevne životne potrebe stanovništva i pravnih lica u jednom naselju. Komunalne usluge su sastavni dio javnih usluga koje je opština dužna da pruži svojim građanima.

Ko je nadležan za obavljanje komunalnih usluga?

Nadležnost nad nekim javnim uslugama (obrazovanje, zdravstvena i socijalna zaštita itd.) je podijeljena između opštine i viših nivoa vlasti, ali su komunalne usluge u isključivoj nadležnosti opštine. Rukovodstvo opštine je dužno obezbijediti kvalitet, obim, dostupnost i kontinuitet u pružanju komunalnih usluga, a u skladu sa zakonskim obavezama i raspoloživim sredstvima.

Opština, vlastitim odlukama, propisuje uslove i način pružanja komunalnih usluga, odlučuje o tome kome će povjeriti pružanje pojedine komunalne usluge, cijenu i način naplate usluge.

Podjela komunalnih usluga?

Po načinu kako se mjere i naplaćuju od korisnika, komunalne usluge dijelimo na:

- usluge *individualne komunalne potrošnje*, i
- usluge *zajedničke komunalne potrošnje*.

Komunalne usluge za koje je moguće izmjeriti koliko je proizvedeno ili usluge „potrošeno“ (voda za piće, grijanje, odvoz smeća itd.) su usluge individualne komunalne potrošnje. Usluge za koje se ne može utvrditi koliko ih pojedini građani ili domaćinstva koriste su komunalne usluge zajedničke komunalne potrošnje (čišćenje grada, uređenje zelenih površina u gradu, javna rasvjeta itd.).

Komunalne usluge koje se financiraju iz cijene su:

- Snabdijevanje pitkom vodom,
- Odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda (osim oborinskih voda)
- Grijanje,
- Javni prijevoz,
- Odvoz smeća na deponiju,
- Održavanje javnih parkiranga i garaža,
- Pogrebna djelatnost,
- Održavanja tržnica i pijaca.

Komunalne usluge koje se financiraju iz komunalne naknade su:

- Odvođenje oborinskih voda,
- Čišćenje i pranje javnih površina, te uklanjanje snijega i poledice u naseljenim mjestima
- Održavanje javnih površina,
- Održavanje grobalja
- Održavanje javne rasvjete (uključujući plaćanje el. energije)
- Kafilerijski poslovi (zbrinjavanje pasa lotalica).

Ko pruža komunalne usluge?

Za potrebe pružanja komunalnih usluga, općina može osnovati javno komunalno preduzeće, povjeriti komunalne poslove može povjeriti nekom pravnom ili fizičkom licu (procedurom javne nabavke) ili dati koncesiju nekom pravnom licu.

Kako se financiraju komunalne usluge?

Dva su osnovna načina na koji se financiraju komunalne djelatnosti: iz cijene same usluge i putem komunalne naknade. Dodatno, sredstva za pružanje komunalnih usluga se mogu obezbijediti iz budžeta općine ili iz drugih izvora prihoda.

- Cijena komunalne usluge

Cijenu komunalne usluge predlaže pružalac komunalne usluge (npr. javno komunalno preduzeće), a saglasnost na predloženu cijenu daje općinsko vijeće. Cijena komunalne usluge se formira tako da u sebi sadrži sve troškove koji su nastali pri pružanju usluge, uključujući i sredstva, rad, amortizaciju, električnu i drugu energiju, a može sadržati i iznos predviđen za proširenje objekata i uređaja komunalne infrastrukture. Ukoliko je cijena koju općinsko vijeće utvrdi manja od stvarne cijene koštanja usluge, razliku će nadoknaditi općina (Zakon o komunalnim djelatnostima TK, član 21). Davalac komunalne usluge je dužan izvijestiti općinsko vijeće o utrošku sredstava potrošenih u proteklom periodu (godišnji izvještaj).

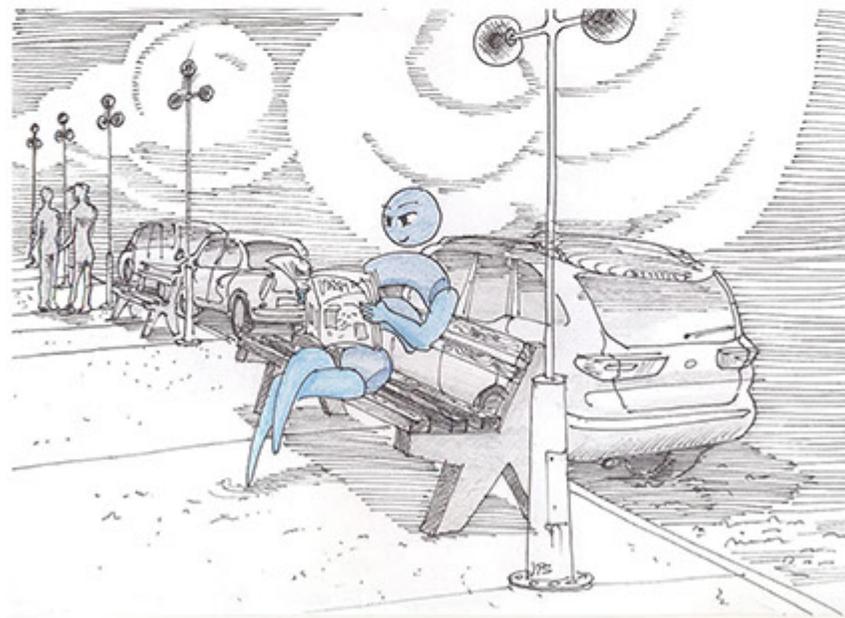
- Komunalna naknada

Komunalna naknada je taksa koju općina uvodi za svoje građane u cilju obezbjeđenja sredstava za pokrivanje troškova komunalnih usluga zajedničke komunalne potrošnje, kao što je održavanje javnih površina i saobraćajnica, javna

Dobre prakse u pružanju komunalnih usluga?

- **Redovne konsultacije sa građanima** – o uslugama koje dobijaju
- **Jasne norme** – nivo kvalitete usluge koji se može očekivati
- **Jednak pristup uslugama** – svi građani trebaju da imaju podjednak pristup uslugama
- **Pravovremena informisanost** – redovne informacije posredstvom sredstava informisanja o kvalitetu usluga
- **Mogućnost za pohvale i pritužbe** – otvoreni i dostupni kanali za pohvale i pritužbe
- **Vrijednost dobijenih usluga** – sve usluge se moraju tehnološki i ekonomski opravdati tako da je građanima jasno zašto plaćaju određenu vrijednost za pojedine usluge

1. Snabdijevanje pitkom vodom, odvod i prečišćavanje otpadnih voda

Za dostupnost i kvalitet usluge snabdijevanja pitkom vodom i odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda nadležna i odgovorna je općina. Obavljanje uve usluge općina može obezbijediti putem:

- Javnog komunalnog preduzeće (najčešći slučaj),
- Sklapanja ugovora kojim se posao povjerava pravnom ili fizičkom licu, ili
- Davanja koncesije nekom pravnom licu.

„Snabdijevanje pitkom vodom podrazumjeva poslove zahvatanja, prečišćavanja, kontrole kvaliteta i distribucije vode za piće vodovodnom mrežom do mjernog instrumenta korisnika, uključujući i mjerni instrument, kao i održavanje hidranata“.

„Odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda podrazumjeva sakupljanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda od priključka korisnika na zajedničku kanalizacionu mrežu, tretman otpadnih voda u uređaju za prečišćavanje, crpljenje, odvoz i zbrinjavanje fekalija iz septičkih jama, te odvođenje atmosferskih voda“.

Zakon o komunalnim djelatnostima Tuzlanskog kantona, član 4

Cijena usluge proizvodnje i isporuke vode za domaćinstva utvrđena je u iznosu od 0,60 KM/ m³ isporučene vode dok je cijena usluge prečišćavanja i odvođenja otpadnih voda 0,20 KM/ m³. U slučaju da korisnici ove usluge nemaju ugrađene vodomjere, cijena za ovu uslugu utvrđuje se kao paušal u iznosu cijene 3 m³ po svakom prijavljenom članu domaćinstva za svaki mjesec.

Na prostoru općine Gračanica, ova komunalna usluga povjerena je Javnom preduzeću „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Gračanica, koje upravlja sa 126 km vodovodne i 43 km kanalizacione mreže na području cijele općine. Na vodovodnu mrežu je priključeno nešto više od 6.000 domaćinstava, a na kanalizacionu oko 5.300. Na području općine Gračanica nema postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Za svoj rad JP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o. Gračanica redovno podnosi godišnji izvještaj Općinskom vijeću, koji ga usvaja.

Kontakt podaci:
JP „Vodovod i kanalizacija“
d.o.o. Gračanica
Skver bb
75320 Gračanica
Telefon: 035 702 007
Telefaks: 035 702 007
e-mail: vod.kan@bih.net.ba

2. Održavanje čistoće

Usluga zbrinjavanja otpada iz stambenih i poslovnih prostora spada u red usluga koja se finansira iz cijene usluge (individualna komunalna potrošnja). Slično kao i sa vodosnabdijevanjem, obavljanje ove komunalne usluge općina može obezbijediti putem javnog komunalnog preduzeća ili te poslove povjeriti pravnom ili fizičkom licu koje je u mogućnosti da ovu uslugu vrši u skladu sa zakonskim odredbama.

„Održavanje čistoće podrazumjeva poslove čišćenja i pranja javnih površina, uklanjanje snijega i poledice sa javnih površina, te sakupljanje i odvoz komunalnog otpada na uređene pretovarne stanice ili sanitarnu deponiju.“

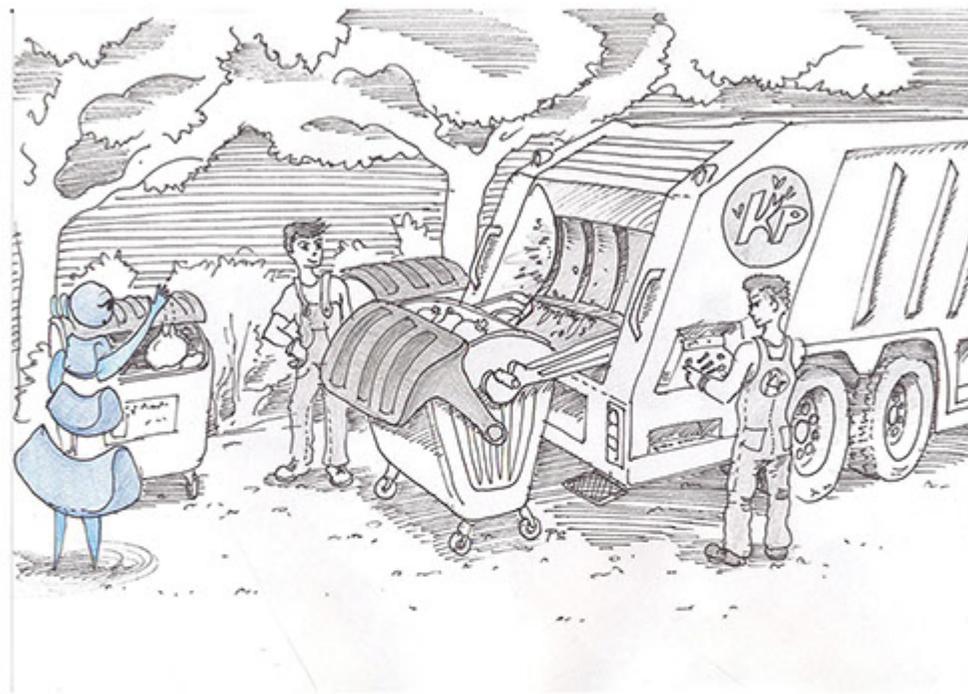
„Odlaganje komunalnog otpada podrazumjeva obrađivanje i trajno odlaganje komunalnog otpada na sanitarnu deponiju, otvaranje saniranja i zatvaranje deponije po posebnim propisima.“

Zakon o komunalnim djelatnostima Tuzlanskog kantona, član 4

Cijena Odvoza otpada za domaćinstva utvrđena je paušalno u iznosu od 8 KM, bez obzira na broj članova koji sačinjavaju to domaćinstvo.

Na prostoru općine Gračanica ova komunalna usluga povjerena je Javnom preduzeću za komunalne usluge „Komus“ d.o.o. Gračanica koje opslužuju nešto manje od 5.000 domaćinstava (oko 3.100 u gradskim i oko 1.900 u drugim mjesnim zajednicama). Dodatno, „Komus“ odvozi i deponuje smeće za skoro 600 pravnih lica. Tokom 2012. godine na deponiju „Grabovac“ je deponovano nešto više od 34.000 m³ otpada.

Slično kao i sa uslugom vodosnabdijevanja, JP „Komus“ d.o.o. Gračanica podnosi godišnji izvještaj o radu Općinskom vijeću Gračanice, koje ga usvaja.

Kontakt podaci:

Javno preduzeće za komunalne usluge „Komus“
d.o.o. Gračanica

Mehmeda Ahmetbegovića 9

75320 Gračanica

Telefon: 035 706 622

Telefaks: 035 703 381

komus@bih.net.ba,

komusgracanica@bih.net.ba

3. Održavanje javnih površina u naseljenim mjestima

Usluga održavanja javnih površina u naseljenim mjestima pripada komunalnim uslugama koje se financiraju iz komunalne naknade (zajednička komunalna potrošnja). Obuhvat ove usluge definiše se dokumentima koje predlaže nadležna služba u okviru Općine (Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko-pravne poslove). Glavni dokument za određivanje obuhvata ove usluge je Program kapitalnih investicija koji se može naći na Internet stranici: <http://www.opcina-gracanica.ba/index.php/bs/uprava/dokumenti/category/31-poduzetnistvo-lokalni-razvoj-i-finansije.html>

„Održavanje javnih površina podrazumjeva održavanje javnih prometnih površina, pješačkih staza i pješačkih zona van selenih površina, trgova i otvorenih odvodnih kanala, javnih zelenih površina, hortikultura, urbanog mobilijara (javnih satova, javnih česmi, fontana i javnih nužnika), spomen parkova, dječijih igrališta, parkovskog mobilijara, žardinjera, rekreativno-zabavnih centara i zoo-vrtova“.

Zakon o komunalnim djelatnostima Tuzlanskog kantona, član 4

Potrebna budžetska sredstva za zajedničku komunalnu potrošnju, održavanje gradskih ulica, čišćenje javnih saobraćajnih površina u gradu (zimski služba i čišćenje ulica), održavanje i uređivanje javnih zelenih površina, održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima (horizontalna i vertikalna signalizacija), sanaciju udarnih rupa, odvođenje atmosferskih padavina i drugih voda sa javnih površina, održavanje i modernizacija objekata zajedničke komunalne potrošnje (dekoracija grada, klupe, ljuljaške, šahtovi i sl.), javnu rasvjetu u naseljenim mjestima i djelatnosti zoohigijene, na godišnjem nivou, utvrđuju se odgovarajućim budžetskim pozicijama.

Održavanje ulica i trotoara u naseljenim mjestima

Finansiranje održavanja ulica i trotoara u naseljenim mjestima vrši se iz sredstava prikupljenih od komunalne naknade i drugih izvornih prihoda općine. Imajući u vidu prirodu poslova koji su neophodni za vršenje ove usluge, kao i njihovu dinamiku, za potrebe vršenja ove usluge općina angažuje privredne subjekte koji su osposobljeni za vršenje ove komunalne usluge. U 2012. godini, većinu poslova po osnovu održavanja javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima vršilo je Javno preduzeće „Komus“ d.o.o.

Za prijavu problema sa pružanjem ove usluge, nadležna je Služba za prostorno uređenje, geodetske i imovinsko-pravne poslove Općine Gračanica.

Pored komunalne usluge održavanja ulica i trotoara, koja se pruža u užem gradskom području, bitno je pomenuti i javnu uslugu održavanja cesta, koja se tiče ostalog područja općine.

Održavanje lokalnih i nekategorisanih puteva

Kada je u pitanju održavanje lokalnih puteva (seoski, poljski i drugi nekategorisani putevi - u skladu sa Programom kapitalnih investicija), Općina shodno Zakonu o javnim nabavkama, angažuje firme-izvođače osposobljene za izvođenje ovih radova.

Izgradnja ulica i puteva

Izgradnja ulica i puteva, kao i drugih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima, reguliše se Programom kapitalnih investicija kojeg odobrava Općinsko vijeće.

Kontakt podaci:
Općina Gračanica
Služba za prostorno uređenje,
geodetske i imovinsko pravne
poslove
Telefon: 035 700 800
Fax: 035 707 000

4. Upravljanje javnom rasvjetom

Usluga upravljanja objektima i uređajima javne rasvjete pripada grupi komunalnih usluga čije se finansiranje vrši iz budžeta Općine isredstvima građana. Odlukom Općinskog vijeća iz 2012. godine javna rasvjeta je data na upravljanje mjesnim zajednicama, osim javne rasvjete u gradu, kojom upravlja Općina.

„Održavanje javne rasvjete podrazumjeva održavanje objekata i uređaja javne rasvjete kojom se osvijetljavaju prometne i druge javne površine“.

Zakon o komunalnim djelatnostima Tuzlanskog kantona, član 4

Za potrebe održavanja javne rasvjete (popravlak kvarova i zamjenu rasvjetnih tijela), Općina raspisuje konkurs i angažuje kvalifikovano preduzeće, poštujući proceduru javne nabavke. U 2012. godini ovu uslugu na prostoru za gradsko područje vršila je firma: „Klaus Lehman“ d.o.o. Gračanica. U mjesnim zajednicama održavanje javne rasvjete organizuju vijeća mjesnih zajednica, odnosno, njihovi predsjednici.

Za troškove električne energije u 2012. godini izdvojeno je oko 300.000 KM, od čega oko 200.000 KM za potrošenu električnu energiju u mjesnim zajednicama i oko 100.000 za električnu energiju potrošenu u gradu. Dodatno, za održavanje javne rasvjete je izdvojeno oko 43.000 KM, od čega 25.000 za mjesne zajednice a 18.000 za održavanje rasvjete u gradu. Oko 75% općine Gračanica je pokriveno uličnom rasvjetom.

Make development possible...

Centar za menadžment, razvoj i planiranje
MDP Inicijative
tel: +387 53 20 371
fax: +387 53 200 373
e-mail: info@mdpinicijative.ba
www.mdpinicijative.ba

MDP
INICIJATIVE

Open
Society Fund
Bosnia & Herzegovina

Fond
otvoreno društvo
Bosna i Hercegovina

O organizaciji

Centar za menadžment, razvoj i planiranje – MDP Inicijative počeo je sa radom u aprilu 2002. godine u svojstu tima za implementaciju „Projekta razvoja opština - MDP“ finansiranog od strane Švajcarske agencije za razvoj i saradnju - SDC.

U januaru 2008. godine, Centar je preregistrovan kao neprofitno i profesionalno udruženje čiji je cilj promocija i podrška održivom loklanom razvoju, dobroj upravi i demokratskim vrijednostima na prostoru Bosne i Hercegovine.